

НАУКОВА МОЛОДЬ У БОРОТЬБІ З «ЧУМОЮ» ХХ СТОЛІТТЯ

**VII Міжнародна конференція молодих онкологів
«Проблеми експериментальної та клінічної онкології»
(2–3 лютого 2006 р., Київ)**

Рада молодих учених Інституту експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАН України (ІЕПОР) за підтримкою Національної академії наук України, Міністерства освіти і науки України та Благодійного фонду «Єдність проти раку» ініціювала проведення і виступила організатором роботи VII Міжнародної конференції молодих онкологів «Проблеми експериментальної та клінічної онкології». Зібрання присвячувалося 5-й річниці Всесвітнього дня боротьби проти раку, який, за рішенням Паризької хартії, відзначається 5 лютого. Проведення конференції напередодні цього дня — не випадковість, адже його основна мета — це спроба об'єднати зусилля науковців, лікарів, державних діячів, політиків, бізнесменів, громадських організацій і, зрештою, журналістів у боротьбі з найскладнішою медико-біологічною і соціальною проблемою сучасності. А рік 2006-й присвячений дитячій онкології, що надзвичайно злободенно, адже діти найбільш незахищені перед загрозою цієї небезпечної хвороби.

На жаль, мільйонні інвестиції, вкладені у профілактику та пошук ефективних методів лікування хворих на злоякісні новоутворення, поки що не дали бажаних результатів. Невтішна і статистика — кількість хворих на рак зростає. В Україні, зокрема, щороку реєстру-

ють до 160 тис. нових випадків захворювань (майже 1000 з них — лейкемії і злоякісні пухлини у дітей), а їхня загальна кількість, за статистикою 2004 р., сягає близько 900 тис. Свої сподівання на зниження онкопатології вчені пов'язують з новітніми технологіями діагностики, лікування та профілактики раку.

«Останні досягнення у галузі онкоімунології та біотехнологій сприяли стрімкому відродженню такого напрямку лікування хворих на рак, як біотерапія, — зазначив, відкриваючи конференцію, голова оргкомітету, директор Інституту експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАН України член-кореспондент НАН України *Василь Чехун*. — Наявність потужного арсеналу біотерапевтичних засобів, серед яких протипухлинні препарати на основі моноклональних антитіл і цитокінінів, вакцини та ад'юванти, імуномодулятори, пробіотики, свідчить, що у перспективі біотерапія може стати альтернативою існуючим методам лікування онкологічних хворих».

Конференція привернула до себе неабияку увагу молодих науковців, свідченням чого стала кількість її учасників — замість запланованих 60-ти зібралось понад 100 молодих фахівців з науково-дослідних установ, вищих навчальних закладів та лікувально-діагнос-

тичних центрів України (Київ, Львів, Харків, Вінниця, Дніпропетровськ, Запоріжжя, Черкаси, Івано-Франківськ, Чернівці та ін.), Росії, Білорусі, а також співавтори доповідей з Німеччини та Великої Британії. Така географія учасників не випадкова, адже ІЕПОР НАН України визнаний провідним вітчизняним науковим центром, одним із головних напрямів діяльності якого є вивчення механізмів протипухлинної резистентності та створення засобів реабілітації захисних систем організму. Результати його наукових розробок добре відомі в нашій країні та за її межами. Саме ця установа, єдина від України, входить до Європейського співтовариства протиракових інститутів. До речі, ініціативу молодих учених у проведенні VII конференції високо оцінив Міжнародний союз боротьби з раком (президент — професор Франко Каваллі), а Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАН України визнано лауреатом — за вдосконалення і впровадження у практику імуноцитохімічних методів діагностики лейкемії і злоякісних пухлин у дітей України.

До програми конференції було включено 5 лекцій провідних фахівців ІЕПОР, зокрема докторів медичних наук *Нінель Бережної*, *Володимира Шляховенка*, доктора біологічних наук *Ади Воронцової* та інших, присвячених питанням онкоімунології і біотерапії пухлин, та понад 60 усних і стендових доповідей молодих науковців. Учасники зібрання обговорили останні досягнення у галузі біотерапії пухлин за такими основними напрямками:

- ♦ цитокіноterapia;
- ♦ моноклональні антитіла;
- ♦ протипухлинні вакцини та ад'юванти;
- ♦ адаптивна клітинна імуноterapia;
- ♦ пробіотики.

Не залишилися поза увагою і фундаментальні питання, пов'язані з молекулярно-біологічними особливостями пухлинної клітини, а також новітні технології молекулярної

діагностики злоякісних новоутворень. Наукові дослідження та практичні розробки ІЕПОР, насамперед у галузі імуноцитохімії лімфопроліферативних захворювань, відповідають рівню світових стандартів. Велике зацікавлення молодих учених викликали роботи, в яких сучасні досягнення молекулярної біології використовуються для діагностики і терапії злоякісного процесу.

«Мені дуже приємно, що саме наш інститут є одним із найкращих у фундаментальній онкології», — підкреслила *Ольга Мазур*, провідний інженер відділу ензимології пухлин Інституту експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАН України. — Тут започатковані і плідно розвиваються багато напрямів, тому ми, молоді, пов'язуємо з ним багато планів на майбутнє». На її думку, лекції з біотерапії провідних учених інституту, а також спілкування з молодими колегами надзвичайно важливі, адже обговорення спільних проблем — необхідна умова для появи нових проектів, які прискорять подолання такої страшної недуги, як рак.

Микола Бондарович, лаборант Інституту проблем кріобіології і кріомедицини НАН України (Харків), котрий досліджує онкопатологію, сказав, що йому передусім цікаво було почути думки відомих учених, обмінятися інформацією й отримати нові відомості від колег. Він повідомив, що в ході його роботи проводилися експерименти на мишах щодо застосування фетальних клітин при онкопатології й отримані досить-таки оптимістичні результати.

На його думку, організатори зібрання створили таку атмосферу доброзичливості і фахової зацікавленості, у якій молоді науковці змогли плідно попрацювати, зокрема поставити наболілі питання досвідченим ученим й отримати на них вичерпні відповіді. У свою чергу, свіже бачення проблем молодими дослідниками може наштовхнути на нові ідеї і провідних науковців.

Гостя з Москви аспірантка Інституту молекулярної біології ім. В.О. Енгельгардта РАН *Ольга Гра*, дисертація якої пов'язана з онкологією, бажала довідатися, яким арсеналом лікувальних методів володіють онкологи в Україні. Її дослідження, присвячені предиктивній діагностиці, можуть стати корисними лікарям щодо певних рекомендацій людям для поліпшення якості їхнього життя.

Як повідомив провідний науковий співробітник Республіканського науково-практичного центру дитячої онкології і гематології (Мінськ) *Михайло Белвцев*, білоруські онкологи, їдучи на конференцію, мали на меті обмінятися досвідом з українськими колегами та фахівцями з інших країн. «Онкологія — досить цікава і складна наука, яка до того ж бурхливо розвивається, — відзначив він. — Тому хочеться ознайомитися з новими напрямками та методами в терапії онкологічних захворювань». У доповідях мінчан порушувалися теми біологічних властивостей пухлинних клітин у дітей, зокрема при лейкозах і лімфомах, нових режимів терапії та експериментальних варіантів, здійснюваних у дитячому онкоцентрі.

До речі, саме завдяки тісному зв'язку науки і практики лікування знедолених дітей у мінському дитячому центрі, зокрема пересад-

ку кісткового мозку, здійснюють на європейському рівні, зауважив голова оргкомітету член-кореспондент НАН України *Василь Чехун*, який підбив підсумки роботи форуму молодих онкологів.

Він підкреслив, що дводенна конференція, започаткована Радою молодих учених ІЕПОР НАН України в новому міжнародному форматі, виявилася досить вдалою. Вона не тільки поєднала спільні ідеї, а й дала поштовх до узгодженого пошуку шляхів розв'язання складної проблеми, якою сьогодні є онкозахворювання. А залучення до проведення конференції засобів масової інформації сприятиме поінформованості суспільства щодо шляхів терапії такої складної патології.

Були виголошені цікаві доповіді, виконані на сучасному методичному рівні, і головне — спрямовані як на оцінку ранньої диференціальної діагностики, так і прогнозування перебігу хвороби. Не маючи цих показників, про ефективну терапію в онкології не може бути й мови.

Сьогодні саме на молоде покоління науковців покладаються особливі сподівання. Їхній творчий потенціал, напружена праця та прагнення до успіху активно сприяють пошуку шляхів подолання недуги, що обриває життя мільйонів людей. На превеликий жаль, рак,

У президії конференції

Фото Є. Чорного

який називають «чумою» XX століття, став ще складнішою проблемою у XXI. Тому важливо, щоб саме молодь, сповнена енергії та оптимізму, генерувала сміливі ідеї та стартувала на новій науковій базі. Досвід свідчить: ефективно діагностувати і лікувати без сучасних знань молекулярної онкології, збагачених фундаментальними експериментальними дослідженнями, неможливо. Приємно, що молоді онкологи починають свої кроки у велику науку саме на цій платформі високих науково-методичних знань, що й довели учасники конференції. Вони добре знають біологію пухлинної клітини, процеси, які відбуваються в ній, а це дає змогу впливати сучасними високоточними засобами саме на ті мішені, що є ключовими у переродженні нормальної клітини на злоякісну.

На конференції ухвалили рішення розширювати географію учасників подальших зібрань, залучаючи молодих учених із пост-

радянських країн та країн Західної Європи. З другого боку, на думку організаторів зібрання, добре було б зробити такі конференції тематичними, тобто запрошувати фахівців, які досліджують певну конкретну проблему. Саме тоді спілкування буде результативнішим, обговорюватимуть питання, спрямовані на поглиблення і поліпшення як системи діагностики, так і ефективності лікування та прогнозу перебігу хвороби.

У рамках роботи VII Міжнародної конференції молодих онкологів працювала виставка, в якій взяли участь компанії, що виробляють біологічно активні препарати, створюють і реалізують діагностичні тест-системи, широко застосовувані в онкологічній практиці.

Автори найкращих робіт були відзначені почесними дипломами та цінними подарунками.

І. НИКОЛАЙЧУК